

meene oorzaken een sterke praedispositie heeft verkregen. (Intoxicatie, infectie, voedingsstoornis.)

In het laatste geval kan de infectie zich niet alleen tot het tandvleesch beperken, maar breidt zich uit en brengt de gevolgen en complicaties te weeg, die wij nu zullen bespreken.

Derde Hoofdstuk.

GEVOLGEN DER GINGIVITIDEN.

De gevolgen der gingivitiden kunnen van plaatselijken en van algemeenen aard zijn.

§ I.

Plaatselijke Gevolgen.

Een der meest voorkomende plaatselijke gevolgen van de gingivitis is de: uitbreiding der aandoening over het geheele mondslijmvlies. De gingivitides aphtosa en diphtheritica zijn er de typen van.

Er bestaat een secundaire stomatitis.

Wij hebben bij bijna alle soorten van gingivitiden: de uitbreiding der aandoening op de binnenvlakte van wangen en lippen doen uitkomen; de lesies zijn wederkeerig van dezelfde intensiteit; daarom ziet men bij de gangreneuze vorm het slijmvlies van wangen en lippen gangreneus te gronde gaan.

De gingivitiden kunnen hetscheefstaan, het losraken en uitvallen der tanden veroorzaken, hetzij doordat de voortschrijdende ontsteking de periodontia heeft vernietigd (scorbuut, diabetes), 't zij dat er — zooals Cruet meent — eerst een alveolaire resorptie is geweest, die door infectie gevolgd werd (diabetes).

Wanneer de infectie nog een schrede verder gaat, krijgen wij

een min of meer snel verloopende periostitis maxillaris met afwisselende remissie en exacerbatie; er ontstaat suppuratie, er vormen zich sequesters, die fistels tengevolge hebben.

De slijmvliezen bezitten een overvloed van lymphvaten, zooals wij weten uit de anatomie van het tandvleesch; men zal dus licht begrijpen, dat deze deelen dikwijls verwoest worden en dat de klieren, die er mee in verband staan zelf min of meer gezwollen zijn.

Daar de onderkaak gewoonlijk het ergst is aangedaan vindt men de onderkaaksklieren eveneens 't meest gezwollen. Deze adenitis kan alleen een toevalligheid zijn, die niet in het minst samenhangt met het verloop der gingivitis en, tegelijk met den oorzaak van het kwaad verdwijnt, zonder dat zelfs de zieke er eenig acht op slaat. Maar ze kan ook in hevigen graad optreden en zeer hinderlijk en pijnlijk worden; de ontsteking strekt zich dan uit tot het omringende weefsel en kan eindigen òf met resorptie òf met suppuratie.

Wij hebben nu nog een laatste, gelukkig zeldzaam voorkomende, complicatie te bespreken, namelijk de diffuse phlegmonen. Dit allerergst gevolg van de gingivitis vindt men bij hen, die totaal zijn uitgeput door een of andere oorzaak, bijv. een voorafgaande infectieuse ziekte, dyscrasie en slechte algemeene toestand.

Deze phlegmonen hebben dikwijls gangreen en belangrijke nekrose tengevolge; wat meer zegt, zij kunnen, in weerwil van de zorgvuldigste verpleging, phlebitis of septicaemie na zich slepen en den dood veroorzaken.

---

§ II.

Algemeene Gevolgen.

Door het kauwen te bemoeielijken veroorzaken de gingivitiden niet alleen allerlei voedingsstoornissen, maar brengen ook allerlei

intestinale aandoeningen teweeg, die wij hier slechts even zullen aanstippen.

Daar de gingivitiden het opnemen van voedsel moeielijk, ja, bijna onmogelijk maken, dragen ze bij bepaalde aandoeningen (uremie, tuberculose), er het hare toe bij om den dood te veroorzaken door cachexie.

Een andere, den lijder evenzeer déprimeerende oorzaak is de buitengewone sterke speekselvloed, dien wij altijd en overal terugvinden bij de hier behandelde aandoening.

Het meest ernstige gevolg der gingivitis ontstaat door auto-intoxicatie. Deze openbaart zich dikwijls door gastro-intestinale stoornissen als: braken en diarrhee, die soms maar enkele uren aanhouden, maar die in andere gevallen zeer hardnekkig zijn en den typheusen vorm aannemen.

In weer andere gevallen is voornamelijk het zenuwstelsel door de giften aangedaan. Godelier¹⁾ en Barth²⁾ vermelden twee gevallen, waarbij tengevolge der gingivitis zulke verschijnselen van uitputting optraden, dat zij met den dood eindigen.

Ten slotte kan de infectie zich tot een enkel orgaan bepalen en min of meer ernstige lesies doen ontstaan, getuigen het geval van Brissaud,³⁾ waar een infectieuze gingivitis gevolgd werd door endocarditis en een broncho-pneumonie, die de zieke ten grave sleepten.

DERDE DEEL.

Eerste Hoofdstuk.

DIAGNOSE DER GINGIVITIDEN.

De diagnose van de verschillende soorten van gingivitis is in vele gevallen zeer moeielijk; niet altijd is het klinisch onderzoek alleen voldoende en dikwijls moet de bacteriologie ons daarbij te hulp komen.

¹⁾ *Godelier. Gaz. des hôp. 1861. p. 435.*

²⁾ *Barth. France médicale 1878. p. 533.*

³⁾ *Bissraud. Progrès médical 1878. p. 309.*